

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2798/2021
04.11.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина, Марине Милановић, Гордане Џакула и Бранке Дражић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дејан Тренчић, адвокат из ..., против туженог „Инфраструктура железнице Србије“ А.Д. из Београда, ради исплате исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2120/21 од 04.06.2021. године, на седници одржаној 04.11.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2120/21 од 04.06.2021. године, као изузетно дозвољеној ревизији.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2120/21 од 04.06.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 1136/20 од 14.12.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Први основни суд у Београду, пресудом П1 1136/20 од 14.12.2020. године, одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада, за период од 01.03.2017. године до 01.03.2018. године, укупан износ од 133.184,03 динара, са законском затезном каматом на одређене новчане износе (све ближе одређено у ставу првом изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора у току рада, за период од 01.03.2017. године до 01.03.2018. године, укупан износ од 48.516,00 динара, са законском затезном каматом на одређене новчане износе (све ближе одређено у ставу другом изреке). Одбио је тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име неисплаћених накнада за исхрану у току рада, за период од 01.03.2017. године до 01.03.2018. године, укупан износ од 79.910,42 динара, са законском затезном каматом на одређене новчане износе (све ближе одређено у ставу трећем изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да исплати тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора у току рада, за период од 01.03.2017. године до 01.03.2018. године, укупан износ од 36.387,00 динара, са

законском затезном каматом на одређене новчане износе (све ближе одређено у ставу четвртом изреке). Одбио је као неоснован тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезе тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом од дана правноснажности пресуде до коначне исплате (став пети изреке).

Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 2120/21 од 04.06.2021. године, одбио је као неосновану жалбу тужиоца и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П1 1136/20 од 14.12.2020. године (став први изреке). Одбио је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13 - УС, 74/13 - УС, 55/14, 87/18 и 18/20), оценио да је ревизија тужиоца изузетно дозвољена, ради уједначавања судске праксе.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на основу Анекса уговора о раду од 28.08.2015. године, који је закључио са туженим као правним следбеником „Железнице Србије“ А.Д. Београд. У утуженом периоду, тужени није запосленима у обрачуну зараде вредносно исказао износе накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, исплаћене запосленима по овом основу. Износи садржани у ставу првом и другом изреке првостепене пресуде представљају месечне износе накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период од марта 2017. године до марта 2018. године, чију висину је тужилац определио према другој варијанти налаза и мишљења вештака, по ком је обрачуну утужених накнада трошкова извршен према одредбама Колективног уговора послодавца правног претходника туженог („Службени гласник РС“ бр. 37/95 ... 7/00), док износи садржани у ставу трећем и четвртом изреке првостепене пресуде, представљају месечне износе накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за исти период, чију је висину тужилац определио према првој варијанти налаза и мишљења вештака, по ком је обрачун утужених накнада трошкова извршен према одредби члана 32. Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 50/08 ... 8/09) (тужба је поднета 27.05.2020. године).

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбене захтеве тужиоца ради исплате на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (ближе одређених у ставу један – четири изреке првостепене пресуде), док је другостепени суд одбио жалбу тужиоца као неосновану.

Другостепени суд је закључио, да, када је у општем акту прописано да се у цену радног часа урачунава и вредност по основу регреса и додатка за исхрану у току рада, тада запослени не може посебно остваривати накнаду ових трошкова, јер је то право остварио кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада. Околност да висина регреса и накнаде за исхрану у току рада није вредносно исказана, те да се следствено томе не може утврдити у ком проценту учествује у вредности радног часа је без утицаја. Из разлога, што Закон о раду, као матични закон у овој области, одредбама члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду прописује право запосленог на накнаду ових трошкова, али утврђивање висине и начин исплате препушта аутономном регулисању путем закључења Колективног уговора, као општег акта или уговора о раду. Када општи акт послодавца и уговор о раду не утврђују висину накнаде ових трошкова, већ се општим актом одређује да су урачунати у цену радног часа, као елемента за обрачун основне зараде, запослени не може са успехом потраживати посебну исплату новчаних износа из ових основа, јер нема одговарајућег Колективног уговора, као општег акта и инструмента за њихову конкретну реализацију. Општи колективни уговор („Службени гласник РС“ бр. 22/97 ... 31/03) престао је да важи 24.09.2005. године, истеком рока од шест месеци од дана ступања на снагу Закона о раду, у смислу правила из члана 284. став 2. тог закона, а примена Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 50/08, 204/08) у погледу ових права која су прописана одредбом члана 32. став 1. алинеја 6. и 7, привремено је одложена у складу са Споразумом о развоју социјалног дијалога, којим је одређено да ће датум почетка његове примене бити одређен посебним Анексом општег колективног уговора, како то произилази из члана 1. и 2. Анекса број 2 Општег колективног уговора („Службени гласник РС“ број 8/09), који још увек није закључен.

Овакав закључак не може се прихватити као правилан, зато што је погрешно примењено материјално право, на који разлог овај суд пази и по службеној дужности на основу члана 408. ЗПП, због чега је и чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, Законом о раду је прописано право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом („Службени гласник РС“, број 24/05, са изменама и допунама), и то за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду). Ово право мора бити исказано у обрачунским листама за све запослене. Од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорити мањи или већи износ регреса и тоглог obroка, од оног који је предвиђен Општим колективним уговором и Законом о раду, али само уколико су донели одлуку којом су предвидели висину регреса и тоглог obroка. Висина трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова за исхрану у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Стога се не може прихватити закључак другостепеног суда, да је на утврђено чињенично стање правилно примењено материјално право.

У поновном поступку, првостепени суд ће поступајући по примедбама на које је указано овим решењем, ради правилне примене материјалног права, правилно утврдити чињенично стање у погледу висине накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, а која мора бити одређена у истом номиналном

износу за све запослене без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и њихову стручну спрему и донети нову, правилну и закониту одлуку.

Како су укинуте другостепена и првостепена пресуда у погледу главног тужбеног захтева, то је укинута и одлука о трошковима поступка, с обзиром на то да се предмет у укинутом делу враћа на поновно суђење и да ће о трошковима поступка поводом ревизије, заједно са осталим трошковима бити одлучено у коначној одлуци на основу члана 153. и 154. у вези одредбе члана 165. став 3. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 404. и 416. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**